

HƯỚNG DẪN VỀ NGUYÊN TẮC KHÔNG GÂY TỔN HẠI KHI LÀM VIỆC VỚI NẠN NHÂN BỊ MUA BÁN

**Thực hiện theo quy định của
Chương trình ASEAN-ACT**

Tháng 5 năm 2021

**Australian
Aid**

**ASEAN-Australia
Counter Trafficking**

Bản quyền toàn bộ và tất cả nội dung của tài liệu này (ngoại trừ lô-gô của Cơ quan Phát triển Quốc tế Ô-xtrây-li-a và nếu có ghi chú khác) thuộc về Cardno. Không được sử dụng, bán, chuyển nhượng, sao chép hoặc tái xuất bản toàn bộ hoặc một phần nội dung của tài liệu này theo bất kỳ cách thức hoặc hình thức nào hoặc trong hoặc trên bất kỳ phương tiện truyền thông nào cho bất kỳ người nào nếu không được sự đồng ý của Cardno.

Tài liệu này được Cardno xuất bản vì lí do duy nhất là để hỗ trợ các cơ quan đối tác và được các cơ quan đối tác sử dụng theo các điều khoản đã thống nhất. Cardno không và sẽ không chịu bất kỳ trách nhiệm hoặc nghĩa vụ nào đối với bất kỳ bên thứ ba nào phát sinh từ việc sử dụng hoặc phụ thuộc vào bất kỳ bên thứ ba nào vào nội dung của tài liệu này.

Tuyên bố miễn trừ trách nhiệm

Chính phủ Ô-xtrây-li-a tài trợ việc xuất bản ấn phẩm này thông qua Bộ Ngoại giao và Thương mại Ô-xtrây-li-a. Các quan điểm được trình bày trong ấn phẩm này là của riêng tác giả và không nhất thiết là quan điểm của Chính phủ Ô-xtrây-li-a.

Lời cảm ơn: Tài liệu này được tóm tắt từ tài liệu Hướng dẫn về nguyên tắc Không gây tổn hại đối với nạn nhân bị mua bán, đã được hỗ trợ từ các chuyên gia tư vấn chương trình ASEAN-ACT và bà Froniga Greig, Cố vấn quốc tế về Giới.

Cách thức sử dụng Hướng dẫn?

Hướng dẫn này bao gồm bốn phần có thể đọc hết hoặc theo các phần riêng biệt. Mỗi phần cung cấp một cái nhìn tổng quan về những tổn hại tiềm ẩn và danh sách các lưu ý không gây tổn hại đối với nạn nhân bị mua bán. Thông tin cụ thể được cung cấp dựa trên các lĩnh vực sau:

- > Xác định nạn nhân
- > Làm việc với trẻ em
- > Thực hiện ứng phó tư pháp hình sự
- > Làm việc với các nhóm dễ bị tổn thương

Phần phụ lục là 6 trường hợp nghiên cứu điển hình như là một ví dụ cụ thể về đánh giá và giảm thiểu tác hại tiềm ẩn khi làm việc với nạn nhân bị mua bán.

Không gây tổn hại là gì?

Không gây tổn hại (KGTH) là một nguyên tắc được xuất phát từ Lời thề Hippo-cờ-rát trong ngành y tế đã được áp dụng cho các lĩnh vực khác như phát triển quốc tế. Phương pháp tiếp cận KGTH thừa nhận rằng, các hành động có mục đích tốt nhằm giúp đỡ hoặc hỗ trợ có thể vô tình gây tổn hại đối với người được nhận hỗ trợ và yêu cầu người thực hiện công tác hỗ trợ phải xác định và giảm thiểu bất kỳ mối nguy hại tiềm ẩn nào. KGTH có nhiều điểm chung với các phương pháp tiếp cận dựa trên quyền con người, phù hợp với giới tính và hòa nhập xã hội. KGTH khuyến khích nguyên tắc không phân biệt đối xử và nhấn mạnh tầm quan trọng của bản sắc xã hội trong việc hiểu và đánh giá trải nghiệm tổn hại của mỗi cá nhân.

Mối liên hệ giữa Không gây tổn hại và mua bán người như thế nào?

Các chương trình phòng, chống mua bán người chưa có đầy đủ các hoạt động can thiệp đối với các nạn nhân và các nhóm dễ bị phân biệt đối xử và bóc lột liên quan đến giới, tôn giáo, dân tộc, tình dục, tình trạng di cư hoặc tuổi tác của họ.¹ Những tổn hại tiềm ẩn có thể xảy ra ở mỗi bước của quy trình như: xác định sai nạn nhân là tội phạm; không cung cấp đầy đủ thông tin và giải thích trong các quy trình pháp lý; và trao trả nạn nhân về quê hương bất chấp nguy cơ bị các đối tượng mua bán người trả thù. Một nguyên nhân phổ biến khác gây ra tổn hại tiềm ẩn bao gồm việc thiết kế và cung cấp các chương trình trợ giúp tâm lý xã hội, dựa vào cộng đồng, cải thiện kinh tế, xã hội/ dạy nghề không phù hợp và không xem xét đến quyền riêng tư, bản sắc xã hội, quyền tự chủ và quyền tự quyết của một người.²

Từ những người tiếp xúc đầu tiên bao gồm cán bộ các tổ chức Phi Chính phủ, cán bộ thực thi pháp luật, cho đến kiểm sát viên, thẩm phán và các lãnh đạo xây dựng chính sách cần phải cố gắng hết sức để tránh gây tổn hại khi bảo vệ và hỗ trợ nạn nhân của tội phạm mua bán người. Một số nguyên tắc KGTH trong công tác phòng chống buôn bán người bao gồm:

1. Tôn trọng và bảo vệ quyền con người
2. Bảo mật, quyền riêng tư và ẩn danh
3. Thông tin đầy đủ và sự đồng thuận
4. Quyền tự quyết và tham gia
5. Không phân biệt đối xử
6. Nhạy cảm giới
7. Vì lợi ích tốt nhất của trẻ

Nguyên tắc KGTH yêu cầu bất kỳ tổ chức nào trực tiếp hỗ trợ cho nạn nhân bị mua bán, gồm ngành tư pháp, cơ quan hỗ trợ của Chính phủ và tổ chức Phi Chính phủ, các cơ quan phát triển và các đối tác thực hiện dự án, các học viện, các viện nghiên cứu, các cơ quan truyền thông phải đánh giá khả năng gây tổn hại và đưa ra các giải pháp thay thế nhằm giảm thiểu rủi ro.

¹ UNODC. Tài liệu tập huấn Chống Buôn bán người dành cho Cán bộ tư pháp: Đánh giá rủi ro trong Điều tra về Buôn bán người. (Niu-Oóc: 2009) https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/TIP_module5_Ebook.pdf

² Rende Taylor, L. & Latonero, M. Hướng dẫn Cập nhật về Đạo đức trong Chống Buôn bán người: Tiêu chuẩn Đạo đức khi làm việc với lao động Di cư và Nạn nhân bị buôn bán trong Thời đại số. (Băng-cốc, Viện Issara: 2018). https://44f2713d-a205-4701-bba3-8d419653b4b6.filesusr.com/ugd/5bf36e_1307f698e5ec46b6b-2fc7f4391bff4b6.pdf

Xác định nạn nhân: Những tổn hại tiềm ẩn và lưu ý về nguyên tắc Không gây tổn hại

Quy trình và Hướng dẫn Khu vực của ASEAN nêu rõ rằng việc xác định nạn nhân chính xác và kịp thời rất quan trọng đối với sự an toàn và an sinh đối với nạn nhân. Cũng cần đảm bảo rằng những tội phạm mua bán người sẽ bị bắt và nhận trừng phạt vì tội ác chúng đã gây ra. Do đó, cần có những cơ chế và thủ tục được ban hành để hướng dẫn và tạo điều kiện thuận lợi cho công tác xác định nạn nhân. Những cơ chế và thủ tục này cần được tiêu chuẩn hóa trong toàn khu vực ASEAN.

---

³ Chống Nô lệ Quốc tế. Buôn bán người, Quyền con người, Xác định và Bảo vệ Nạn nhân (Luận-đôn: 2002) http://www.antislavery.org/wp-content/uploads/2017/01/hum_traff_hum_rights_redef_vic_protec_final_full.pdf

⁴ Đây là nhận định chung được thực hiện ở nhiều nước ASEAN trong Báo cáo Lập bản đồ các bên liên quan về Bình đẳng và Hòa nhập Xã hội do Chương trình ASEAN-ACT xây dựng.

Tổn hại tiềm ẩn: Không xác định được nạn nhân bị mua bán

Điều này không chỉ áp dụng cho những người bị bóc lột ở nước ngoài mà còn đối với cả nạn nhân bị mua bán trong nước. Những người không được các cán bộ thực thi pháp luật xác định có khả năng là nạn nhân bị mua bán sẽ phải đối mặt với những rủi ro sau: tiếp tục bị bóc lột và lạm dụng, bị giam giữ, trục xuất, truy cứu trách nhiệm hình sự, bị vi phạm quyền, không được tiếp cận với các dịch vụ và hỗ trợ thiết yếu, bị tái mua bán và bị những đối tượng đã mua bán họ trả thù.³ Ở nhiều nước Đông Nam Á, một số lượng lớn nạn nhân bị mua bán là phụ nữ hoặc trẻ em gái được xác định trong khi nam giới, trẻ em trai, người khuyết tật và những người thuộc nhóm đồng tính nữ, đồng tính nam, song tính, chuyển giới, chưa rõ giới tính và liên giới tính (LGBTQI) hiếm khi được công nhận.⁴

Lưu ý #1:

Tuân theo các hướng dẫn quốc gia hoặc Quy trình chuẩn (SOP) về xác định và chuyển tuyến nạn nhân. Sử dụng bộ chỉ số được Chính phủ hoặc cơ quan có thẩm quyền đã phê duyệt để xác định một người có phải là nạn nhân bị mua bán hay không. Trường hợp nghi ngờ, hãy hỏi ý kiến cấp trên hoặc một cán bộ có kinh nghiệm và hiểu biết hơn về vụ việc.

Lưu ý #2:

Cần có thời gian để đánh giá một người có phải là nạn nhân bị mua bán hay không. Nạn nhân có thể không đáp ứng được tất cả các chỉ số của mua bán người trong quá trình sàng lọc ban đầu hoặc tiến trình xác định nạn nhân, đặc biệt nếu họ không cảm thấy an toàn hoặc không thoải mái do bị sang chấn. Trẻ em, người khuyết tật và những người có nhu cầu đặc biệt có thể gặp nhiều khó khăn hơn trong việc chia sẻ thông tin giúp cho việc xác định nạn nhân.

Tổn hại tiềm ẩn: Truy cứu trách nhiệm hình sự, bắt giữ, giam giữ và trục xuất

Nạn nhân bị mua bán nếu không được xác định có thể bị bắt, giam giữ và trong trường hợp di cư bất hợp pháp sẽ bị trục xuất. Những lao động nhập cư đã nhập cảnh và ở lại quốc gia nào đó bất hợp pháp thường bị bắt giữ, giam giữ và trục xuất vì các tội liên quan đến tình trạng nhập cư bất hợp pháp và phạm tội trong quá trình họ bị mua bán. Những người di cư bất hợp pháp thường xuyên bị đối xử như là nạn nhân của tội phạm đưa người trái phép qua biên giới, khác với nạn nhân của tội phạm mua bán người do vậy họ không được xác định là nạn nhân bị mua bán. Thông thường, nhiều người trong số họ bị đưa vào các trung tâm giam giữ người nhập cư, nhà tù hoặc các cơ sở có giám sát, nơi họ không được tự do đi lại.

Lưu ý #3:

Một người bị mua bán có thể không muốn được xác định là nạn nhân hoặc nhận được sự hỗ trợ và bảo vệ. Cần đảm bảo sẽ họ không bị trừng phạt hoặc truy cứu trách nhiệm hình sự.

Lưu ý #4:

Nếu có lý do chính đáng để tin rằng một người đã bị mua bán, thì nên coi người đó là nạn nhân để họ được cung cấp sự bảo vệ và hỗ trợ từ khi và cho đến khi có quyết định khác. Điều này đặc biệt quan trọng trong trường hợp là người di cư bất hợp pháp và trẻ em.⁵

Lưu ý #5:

Đảm bảo rằng nạn nhân không bị giam giữ, trục xuất, truy tố hoặc trừng phạt vì bất kỳ hoạt động bất hợp pháp nào mà họ đã tham gia do hậu quả trực tiếp của việc họ bị mua bán, bao gồm cả các hành vi vi phạm và phạm tội liên quan đến mại dâm, tội trộm cắp vật hoặc vi phạm luật nhập cư.

---

⁵ Ủy ban ASEAN về Thúc đẩy và Bảo vệ Quyền Phụ nữ và Trẻ em. Hướng dẫn và Quy trình Khu vực giải quyết Nhu cầu của Nạn nhân bị buôn bán. Phụ lục: Tài liệu tham khảo và Bài học Thực tiễn. (n.d.)

Tổn hại tiềm ẩn: Tái sang chấn trong quá trình phỏng vấn lấy lời khai

Các nạn nhân bị mua bán được hỏi và yêu cầu nhớ lại và kể lại chi tiết về việc họ bị mua bán như là một phần của quá trình hỗ trợ và xác định nạn nhân. Tất cả những điều này có thể gia tăng sức ép về thể chất, tâm lý và xã hội vì họ đang bị căng thẳng. Một số người có thể bị rối loạn căng thẳng sau sang chấn và mất trí nhớ - một tình trạng khá phổ biến trong mua bán người do nạn nhân bị lạm dụng, bạo lực, tra tấn và thao túng kéo dài và lặp đi lặp lại.⁶

Lưu ý #6:

Nên bố trí người cùng giới hoặc người có giới tính mà nạn nhân cảm thấy thoải mái để lấy lời khai của họ.

Lưu ý #7:

Cảnh sát/điều tra viên, cán bộ xuất nhập cảnh, chuyên gia tâm lý xã hội/y tế, cán bộ xã hội hoặc các đối tác Phi Chính phủ chuyên biệt được đào tạo đặc biệt cần tiến hành công tác sàng lọc hoặc bất kỳ cuộc phỏng vấn nạn nhân trong một môi trường an toàn và bảo mật.⁷

Lưu ý #8:

Đảm bảo về quyền riêng tư và ẩn danh của nạn nhân và thông báo cho họ về các biện pháp cụ thể được thực hiện để đảm bảo giữ mật thông tin được cung cấp.

Lưu ý #9:

Khi yêu cầu sự đồng thuận (của thanh thiếu niên và trẻ em), người hỗ trợ không được tạo áp lực hoặc ngầm ý rằng đây là giải pháp tốt nhất. Điều quan trọng là thông tin và yêu cầu liên quan đến sự đồng ý phải được trình bày theo cách trung lập để chứng minh rằng cá nhân được tự do lựa chọn mà không bị thành kiến ảnh hưởng đến họ.⁸

⁶ IOM. Chăm sóc nạn nhân bị buôn bán, Hướng dẫn dành cho các cán bộ chăm sóc sức khỏe (Giơ-ne-vơ: 2009). https://publications.iom.int/system/files/pdf/ct_handbook.pdf

⁷ Hướng dẫn ASEAN về Nhảy cảm giới trong giải quyết Nhu cầu của Phụ nữ bị mua bán (Jakarta 2016). https://asean.org/wp-content/uploads/2012/05/FAASN_gender_8_email_REV.pdf (Mục 3.3.1)

⁸ Ibid.

Lưu ý #10:

Cân nhắc cho phép sự hiện diện của những người hỗ trợ của nạn nhân trong cuộc phỏng vấn, khi nạn nhân hoặc nhân chứng yêu cầu.

Lưu ý #11:

Nên sử dụng người phiên dịch được các cơ quan hữu quan đồng ý. Không nên sử dụng người phiên dịch là những người sống ở cộng đồng của nạn nhân (bao gồm bạn bè, gia đình, hàng xóm, lãnh đạo cộng đồng hoặc có mối liên hệ với những đối tượng bóc lột tiềm năng).⁹

Lưu ý #12:

Tránh những câu hỏi phỏng vấn bóng gió đánh giá tiêu cực về quyết định của nạn nhân, hành động hoặc về tính cách của họ. Cần đặt các câu hỏi theo hướng hỗ trợ, không phán xét và câu trả lời của nạn nhân cần được khẳng định theo hướng tích cực và đồng tình.¹⁰

Lưu ý #13:

Duy trì khoảng cách và thái độ chuyên nghiệp, nhưng đồng thời phải bao dung và hỗ trợ. Hãy giúp cho nạn nhân ngừng đổ lỗi bản thân và giải thích những gì đã xảy ra với họ không phải do lỗi của họ.¹¹ Điều quan trọng là thông báo cho nạn nhân việc họ không phải chịu trách nhiệm hình sự hoặc vấn đề đạo đức do đã bị lừa hoặc bị ép buộc trong quá trình bị mua bán dẫn đến những hành vi đó.¹²

Lưu ý #14:

Nếu một người có biểu hiện lo lắng hay căng thẳng nghiêm trọng, cán bộ hỗ trợ nên tạm dừng hoặc chấm dứt cuộc phỏng vấn cho đến khi họ có thể tiếp tục. Điều quan trọng trong cuộc phỏng vấn là theo dõi các biểu hiện giao tiếp không lời như dấu hiệu sợ hãi, lo lắng hoặc biểu lộ sự mệt mỏi. Bất cứ khi nào có lý do để tin rằng người được phỏng vấn đang có vấn đề về sức khỏe tâm thần thì người đó cần được chuyên gia tâm lý hỗ trợ trước khi tiếp tục.¹³

⁹ Tiến trình Ba-li. Hướng dẫn Chính sách về Xác định nạn nhân bị mua bán: Giới thiệu Hướng dẫn dành cho các cán bộ xây dựng Chính sách và Cán bộ làm việc trực tiếp. (Băng-cốc, Văn phòng Khu vực của Tiến trình Ba-li: 2015). <https://www.baliprocess.net/UserFiles/baliprocess/File/Policy%20Guide%20on%20Identifying%20Victims%20of%20Trafficking.pdf>

¹⁰ OSCE. Đặt câu hỏi cho nạn nhân bị mua bán: Mô hình P.E.A.C.E. (U-zơ-bê-kít-tăng: 2016). <https://polis.osce.org/index.php/questioning-victims-trafficking-peace-model>

¹¹ IOM. Sổ tay hướng dẫn Hỗ trợ trực tiếp nạn nhân bị buôn bán (Giơ-ne-ve: 2007). https://publications.iom.int/system/files/pdf/iom_handbook_assistance.pdf

¹² IOM (2007)

¹³ IOM (2007).

Tổn hại tiềm ẩn: Không trao quyền, ép buộc xác định nạn nhân và trợ giúp

Không phải tất cả những người bị buôn bán đều coi mình là nạn nhân. Một số nạn nhân có thể không muốn được xác định danh tính và thậm chí chủ động né tránh hoặc trốn tránh việc xác định nạn nhân.¹⁴ Đối với một số người, quy trình xác định nạn nhân chính thức liên quan đến sự hỗ trợ hoặc hình thức hỗ trợ mà họ không muốn nhận (ví dụ: vì quy trình này yêu cầu nạn nhân phải ở trong nhà tạm lánh hoặc sống tách khỏi gia đình). Việc xác định nạn nhân cũng có thể khiến họ phải trở về quốc gia nguồn hoặc nơi xuất phát, điều mà họ có thể muốn tránh. Thay vào đó họ hy vọng tìm được việc làm ở quốc gia hoặc thành phố nơi họ đến.

Lưu ý #15:

Thông báo đầy đủ cho nạn nhân về mục đích của việc thu thập dữ liệu và việc sử dụng dữ liệu. Họ nên nhận thức được quyền tham gia và quyền được kết thúc cuộc phỏng vấn tại bất kỳ thời điểm nào.

Lưu ý #16:

Đảm bảo rằng các nạn nhân bị mua bán được xác nhận thông tin rõ ràng về bản chất của các hoạt động bảo vệ và hỗ trợ mà họ được hưởng theo luật trong nước và theo Công ước ACTIP, trong một khoảng thời gian hợp lý.¹⁵

Lưu ý #17:

Nạn nhân cần được cung cấp thời gian để suy ngẫm và phục hồi trong đó có các hỗ trợ vô điều kiện (bao gồm nơi ở, điều trị y tế, trợ giúp pháp lý, tư vấn, liên lạc với gia đình của họ, v.v. với mục đích cho họ thời gian và không gian để suy nghĩ và quyết định về các lựa chọn của họ, bao gồm cả việc liệu họ có hợp tác với các cơ quan tư pháp hình sự để truy tố những kẻ bóc lột họ hay không.¹⁶

---

¹⁴ IOM (2007).

---

¹⁵ Công ước ACTIP, Điều 14 (9)

---

¹⁶ Tiến trình Ba-li (2015).

Tổn hại tiềm ẩn: Sự phân biệt đối xử, kỳ thị và xa lánh của gia đình và cộng đồng

Nạn nhân có thể đã bị phân biệt đối xử do quốc tịch, dân tộc, tôn giáo, giới, tuổi tác hoặc giới tính của họ. Những người bị bóc lột vì mục đích mại dâm có thể cảm thấy xấu hổ và không muốn chia sẻ câu chuyện của mình vì sợ gia đình và cộng đồng tiếp tục phân biệt đối xử, kỳ thị và xa lánh.¹⁷ Trong nhiều trường hợp, bạo lực và bóc lột được bình thường hóa dựa trên cơ sở văn hóa, truyền thống và tôn giáo, chẳng hạn như tảo hôn ở trẻ em, hôn nhân cưỡng ép hoặc tạm thời. Do đó, các nạn nhân ít có khả năng tiếp cận và có thể nghĩ rằng họ có không bất kỳ yêu cầu nào về công lý.¹⁸

Lưu ý #18:

Các quy trình xác định nạn nhân phải bao gồm và cho phép tất cả các nạn nhân của tội phạm mua bán người được xác định, bao gồm cả phụ nữ và trẻ em gái cũng như nam giới và trẻ em trai. Những cán bộ tuyển đầu, những người làm việc trực tiếp với nạn nhân cần nhận thức về những thành kiến và tránh mọi hành vi bằng lời nói hoặc hành động khiến người được phỏng vấn cảm thấy thấp kém hơn.¹⁹ Những cán bộ tuyển đầu, những người làm việc trực tiếp với nạn nhân cần tự đánh giá xem mình có bất kỳ định kiến, thành kiến, suy nghĩ tiêu cực hay cảm giác phân biệt đối xử nào đối với nạn nhân hay không.²⁰ Họ phải tự đánh giá cảm nhận của bản thân về những người đã bị mua bán theo các loại hình lao động họ đã từng tham gia (ví dụ, làm mại dâm, ăn xin, giúp việc gia đình), những người từng là nạn nhân của một số dạng xâm hại (ví dụ như xâm hại tình dục), những người di cư hoặc những người mắc bệnh ngoài da hoặc thương tích (ví dụ: HIV, biến dạng thể chất do chấn thương hoặc các khuyết tật khác), những người nghiện ma túy hoặc rượu, những người tự nhận là nhóm đồng tính nữ, đồng tính nam, song tính, chuyển giới, chưa rõ giới tính và liên giới tính và những người có niềm tin hoặc thực hành xã hội, văn hóa hoặc tôn giáo khác với tín ngưỡng của họ.

¹⁷ Nhóm điều phối liên cơ quan chống buôn bán người (ICAT) Dự thảo đề trình Khuyến nghị chung của CEDAW về Buôn bán phụ nữ và Trẻ em gái trong Bối cảnh Di cư toàn cầu (n.d.). <http://icat.network/sites/default/files/publications/documents/ICAT%20submission%20to%20CEDAW.pdf>

¹⁸ UNODC. Bộ công cụ để lồng ghép Quyền con người và Bình đẳng giới vào các Can thiệp Tư pháp hình sự nhằm Giải quyết nạn Buôn bán người bán và Đưa người di cư trái phép. (UNODC & IOM, Viên: 2021). https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/GLO-ACTII/UNODC_Toolkit_for_mainstreaming_Human_Rights_and_Gender_Equality_February_2021.pdf

¹⁹ Tham khảo từ tài liệu của IOM, "Xác định nạn nhân và Kỹ thuật phỏng vấn"(2006)

²⁰ IOM (2007).

Tổn hại tiềm ẩn: Thiếu sự bảo vệ và tiếp cận cơ sở lưu trú an toàn

Những nạn nhân đã được xác định có thể lo sợ cho tính mạng và sự an toàn của họ. Họ bộc lộ những biểu hiện sang chấn kéo dài và lặp đi lặp lại do bị lạm dụng thể chất, tình dục và tâm lý và bạo lực, thiếu thốn và tra tấn khiến cho họ e ngại trong việc cung cấp thông tin về sự việc bị mua bán. Cơ sở lưu trú và nơi tạm lánh an toàn là cách để nạn nhân tiếp cận với các dịch vụ thiết yếu bao gồm hỗ trợ y tế và phục hồi sau khi họ bị mua bán. Mặc dù vậy, việc tiếp cận với các chương trình bảo vệ và cơ sở lưu trú thích hợp là một thách thức ở nhiều quốc gia.²¹

Lưu ý #19:

Ngay lập tức chuyển tuyến những người được xác định là nạn nhân bị mua bán đến cơ sở lưu trú hoặc nơi tạm lánh an toàn. Cần nhanh chóng chuyển tuyến nạn nhân đến các cơ quan có thẩm quyền để được giúp đỡ và hỗ trợ chuyên biệt.²²

Lưu ý #20:

Đối với nạn nhân bị mua bán là phụ nữ và trẻ em gái bị bạo lực về thể chất và tình dục thì cần đảm bảo chuyển họ tới dịch vụ chuyên biệt về phòng chống bạo lực đối với phụ nữ.

Lưu ý #21:

Phụ nữ mang thai và cho con bú, bà mẹ có con nhỏ đi cùng sẽ được hỗ trợ các phương tiện phù hợp và riêng biệt.²³

Lưu ý #22:

Nếu có thể, cung cấp cho nạn nhân các phương án chăm sóc ngoài hệ thống cơ sở tạm lánh chính thức. Đây có thể là nơi ở an toàn và thích hợp bao gồm nhà thuê hoặc căn hộ, hoặc nơi ở tại địa phương.²⁴

²¹ Chống Nô lệ Quốc tế (2002).

²² Hướng dẫn ASEAN về Nhạy cảm giới, Mục 3.3.1

²³ UNICEF, UNODC, UN Women. Vai trò của lực lượng thực thi Pháp luật bảo vệ Phụ nữ và trẻ em trong bối cảnh khủng hoảng sức khỏe cộng đồng bao gồm cả Đại dịch Covid-19. Xem tại https://asiapacific.unwomen.org/-/media/field%20office%20eseasia/docs/misc/2020/09/poster_%20law%20enforcement%20women%20and%20girls%20covid%2019_%20burmese.pdf?la=en&vs=5708

²⁴ McAdam, M. Quyền tự do đi lại của nạn nhân bị buôn bán: Luật pháp, chính sách và thực tiễn trong khu vực ASEAN. Thông tin được hỗ trợ bởi Chính phủ Ôt-xtrây-li-a. (Băng-cốc, 2020). <https://aseanactpartnershiphub.com/resources/asean-shelter-study-mcadam-freedom-of-movement-for-victims-of-trafficking-final/>

Tồn hại tiềm ẩn: Buộc phải trở về quê hương/nơi xuất phát

Đưa nạn nhân trở lại nước nguồn/nơi xuất phát sẽ mang tới những rủi ro, đặt họ trở lại hoàn cảnh đã khiến họ bị mua bán, thường không có thu nhập hoặc hạn chế sự hỗ trợ.²⁵ Họ có thể phải chịu bạo lực và đe dọa từ những đối tượng mua bán người – đặc biệt nếu họ đã hợp tác với các cơ quan tư pháp hình sự hoặc đang mắc nợ không thể hoàn trả.²⁶

Lưu ý #23:

Đảm bảo rằng nếu nạn nhân muốn tiếp tục ở lại quê hương, họ có quyền tiếp cận với trợ giúp pháp lý độc lập nhằm đáp ứng việc hồi hương an toàn hoặc tự nguyện.²⁷ Để tôn trọng quyền của nạn nhân, các cơ quan tổ chức phải đảm bảo việc trở về của nạn nhân là tự nguyện và dựa trên sự đồng ý bằng văn bản và ngay khi có thể.²⁸ Cần cấp giấy phép cư trú tạm thời vì lý do xã hội hoặc nhân đạo vì có thể liên quan đến tôn trọng nguyên tắc không nên bắt buộc nạn nhân trở về quốc gia xuất phát nếu việc trở về không có khả năng đảm bảo an toàn và họ có nguy cơ bị mua bán trở lại.

---

²⁵ UNODC (2009).

---

²⁶ ASEAN. Đánh giá của Khu vực về Luật pháp, Chính sách và Thực tiễn của ASEAN liên quan đến việc xác định, quản lý và ứng xử với nạn nhân bị buôn bán, đặc biệt là Phụ nữ và Trẻ em (Ja-các-ta, Ban thư ký ASEAN 2016).https://asean.org/?static_post=asean-handbook-on-international-legal-cooperation-in-trafficking-in-persons-cases-3

---

²⁷ Rà soát Khu vực ASEAN (2016) Khuyến nghị 7.2

---

²⁸ Nghị định thư về Chống Buôn bán người của Liên hợp quốc, Điều 8.

Ứng phó tư pháp hình sự: Những tổn hại tiềm ẩn và lưu ý về nguyên tắc Không gây tổn hại

Quyền và nhu cầu của nạn nhân là cốt lõi của toàn bộ quá trình tư pháp hình sự. Tuy nhiên, nạn nhân thường bị coi là một phần bằng chứng trong quá trình tư pháp hình sự tập trung vào việc truy tố những đối tượng phạm tội. Hướng dẫn và Thủ tục trong Khu vực ASEAN khẳng định ***rằng tất cả các nạn nhân bị mua bán tham gia vào công tác điều tra hoặc truy tố những đối tượng bóc lột họ phải được pháp luật bảo vệ, hỗ trợ và giúp đỡ đầy đủ trong suốt thời gian họ tham gia quá trình tố tụng hình sự.*** Các nước ASEAN được yêu cầu phải đảm bảo các nạn nhân nhận thức được các biện pháp khắc phục hiện có và áp dụng các quy định và thủ tục cần thiết để đảm bảo khả năng được bồi thường.

Tồn hại tiềm ẩn: Không có sự đồng thuận

Rất khó khăn để có thể nhận được sự đồng thuận của các nạn nhân bị buôn bán. Thứ nhất, sự khác biệt về ngôn ngữ, văn hóa và kinh tế xã hội là một rào cản lớn. Ngoài ra, một số người có thể được hứa hẹn hỗ trợ tài chính, bảo vệ, bồi thường, thời gian tạm trú ngắn hạn, hoặc bất cứ điều gì khác, để nạn nhân hợp tác trong các thủ tục pháp lý.

Lưu ý #1:

Yêu cầu sự đồng thuận là tự nguyện, dựa trên sự hiểu biết để nạn nhân tham gia vào quá trình tố tụng và cho phép nạn nhân từ chối hỗ trợ và bảo vệ bất cứ lúc nào trong quá trình tư pháp hình sự.

Lưu ý #2:

Thông báo cho nạn nhân về hệ thống tư pháp hình sự, địa vị pháp lý, các quyền của họ, các lựa chọn, dịch vụ sẵn có và yếu tố thời gian trong quá trình xét xử trước và trong khi họ tham gia vào quá trình tư pháp hình sự, với âm điệu không mang tính đe dọa và bằng ngôn ngữ mà họ hiểu được. Cần cân nhắc yếu tố quốc tịch, dân tộc, tuổi tác, tình trạng khuyết tật nếu có.v.v.²⁹

Lưu ý #3:

Cho nạn nhân có thời gian suy ngẫm và phục hồi để họ có thể xác định và đưa ra quyết định sáng suốt và hợp tác. Đồng thời tránh vấn đề phổ biến là nạn nhân đồng ý “giải quyết” vụ án của họ một cách không chính thức để họ có thể trở lại cuộc sống bình thường. Những thỏa thuận như vậy chắc chắn sẽ gây tổn hại, đặc biệt là vì tạo điều kiện cho tham nhũng và kéo dài thời gian những đối tượng bóc lột chưa bị trừng phạt.³⁰

²⁹ Chương trình hành động của ASEAN về Chống Buôn bán người, đặc biệt là Phụ nữ và Trẻ em, phần B (g); Hướng dẫn ASEAN về Nhạy cảm giới, Mục 3.6.4; Rà soát Khu vực của ACWC, Khuyến nghị số 4.4.

³⁰ ASEAN. Bộ công cụ mẫu Dành cho các cán bộ làm công tác thực tiễn, Quy trình Hướng dẫn khu vực của Ủy ban ASEAN về Thúc đẩy và Bảo vệ Quyền Phụ nữ và Trẻ em nhằm Giải quyết Nhu cầu của Nạn nhân bị buôn bán (2019).

Tổn hại tiềm ẩn: Bị đe dọa khi truy tố kẻ bóc lột

Nhiều nạn nhân bị mua bán không thấy được lợi ích hữu hình từ việc tham gia tố tụng hình sự nhưng có thể bị cán bộ thẩm vấn, kiểm sát viên, luật sư hoặc các cơ quan hỗ trợ khác đe dọa hoặc buộc phải làm như vậy. Việc bảo vệ và hỗ trợ họ có thể được thực hiện với điều kiện là họ sẵn sàng tham gia vào việc truy tố những đối tượng bóc lột họ. Ngoài ra, nỗi sợ hãi của nạn nhân khi bị buộc phải trở về nhà và đối mặt với sự kỳ thị và xa lánh từ gia đình và cộng đồng có thể khiến họ phải hợp tác.

Lưu ý #4:

Trao đổi với nạn nhân để họ đưa ra quyết định có thể có các lựa chọn khác, chẳng hạn như đưa ra các chứng cứ có giá trị chứng minh và việc sử dụng chuyên gia/nhân chứng khác thay cho việc nạn nhân phải trực tiếp cung cấp lời khai, nếu việc nạn nhân trực tiếp cung cấp lời khai có thể gây tổn hại cho nạn nhân. Việc sử dụng chứng cứ có giá trị chứng minh cũng có nghĩa là việc giải quyết vụ án không chỉ dựa vào lời khai của nạn nhân và có thể vẫn được tiến hành nếu nạn nhân không thể hoặc không muốn tham gia làm chứng.

Lưu ý #5:

Tránh coi các nạn nhân bị mua bán chỉ là nguồn cung cấp bằng chứng. Đây là một cách tiếp cận ngắn hạn có khả năng thất bại. Nạn nhân và nhân chứng có nhiều khả năng hợp tác hơn trong quá trình điều tra và truy tố nếu họ cảm thấy an toàn và yên tâm, đồng thời nhu cầu của họ được hiểu và giải quyết một cách phù hợp.³¹

Tip #6:

Thông báo cho nạn nhân rằng họ có quyền có mặt và bày tỏ quan điểm của mình trong bất kỳ quá trình tố tụng nào.³²

---

³¹ Văn phòng Cao Ủy Nhân quyền Liên hợp quốc. Những hướng dẫn và Nguyên tắc được Khuyến nghị về Nhân quyền và Buôn bán người. (n.d.) <https://www.ohchr.org/Documents/Publications/Traffickingen.pdf>

³² APA Mục B(g). Nghị định thư về Chống buôn bán người của Liên hợp quốc, Điều 6(2)(b).

Tổn hại tiềm ẩn: Mất quyền riêng tư và ẩn danh

Là một phần của quy trình tư pháp hình sự làm tăng nguy cơ vi phạm quyền riêng tư và ẩn danh của nạn nhân. Việc mất quyền riêng tư và ẩn danh của nạn nhân sẽ ảnh hưởng đến sự an toàn của họ do nguy cơ bị những đối tượng đã mua bán họ trả thù. Đồng thời, điều này có thể khiến nạn nhân xấu hổ, bị gia đình hoặc cộng đồng xa lánh và trừng phạt.

Lưu ý #7

Nếu nạn nhân quyết định tham gia vào việc truy tố những đối tượng mua bán họ, hãy bảo vệ quyền riêng tư và bí mật của nạn nhân trong suốt quá trình tố tụng, như bằng cách không chia sẻ thông tin chi tiết khi chưa có sự cho phép của nạn nhân và bất kỳ thông tin nào có thể tiết lộ danh tính hoặc địa chỉ của nạn nhân đều được bảo mật nghiêm ngặt nhất.³³

Lưu ý #8:

Sử dụng các biện pháp bảo vệ tại phiên tòa để nạn nhân không phải đối mặt với các bị cáo, trừ khi nạn nhân từ chối các biện pháp bảo vệ hiện có như đã giải thích cho họ. Các biện pháp này có thể bao gồm: phòng chờ riêng biệt, lối đi riêng, lời khai được ghi âm ghi hình lại, tên và thông tin cá nhân được mã hóa, xét xử kín, làm méo hình và tiếng, gương một chiều, sử dụng tấm chắn hoặc rèm cửa ngăn cách. Ngoài ra, cần giải thích cho nạn nhân cách thức cung cấp lời khai của họ và mức độ danh tính của họ sẽ được tiết lộ cho bị cáo và công chúng. Dành đủ thời gian để nạn nhân làm chứng và không làm gián đoạn hoặc yêu cầu họ hồi tưởng nhanh những gì đã xảy ra.

Lưu ý #9:

Ngăn cấm việc báo chí tham dự phiên tòa hay cố gắng phỏng vấn hoặc ghi hình bên ngoài phòng xử án.

---

³³ Như đã đề cập trong Hướng dẫn của ASEAN dành cho cán bộ làm công tác thực tiễn trong khu vực ASEAN: “Nạn nhân là nhân chứng và khi cần thiết, gia đình của họ cần được bảo vệ khỏi sự trả thù. Luật pháp được thực thi để bảo vệ quyền riêng tư của nạn nhân làm nhân chứng và bảo vệ danh tính của họ: Phần 1 E.1 và E.2; Công ước ACTIP: Điều 14(6)

Tổn hại tiềm ẩn: Những đối tượng mua bán người trả thù

Nỗi sợ bị những đối tượng mua bán người trả thù là mối quan tâm thực sự, đặc biệt là đối với nạn nhân làm nhân chứng và những người tham gia vào bất kỳ quá trình tố tụng hình sự nào. Khả năng những đối tượng buôn bán người trả thù những nạn nhân đã tìm cách trốn thoát và/hoặc đã làm chứng tố cáo họ đã được lưu trữ đầy đủ.³⁴ Vì vậy, không thể phóng đại rủi ro đối tượng bóc lột có thể gây ra cho nạn nhân và có thể là các thành viên gia đình của họ. Ngoài ra, sự trả thù cũng có thể xảy ra không chỉ từ đối tượng mua bán người, mà còn từ những người sử dụng lao động, băng nhóm mua bán người, người môi giới và các cán bộ thực thi pháp luật suy thoái đạo đức.

Lưu ý #10:

Nạn nhân phải được thông báo về tiến trình giải quyết các vụ án liên quan tới họ và có thể yêu cầu thông tin vụ án này bất kỳ lúc nào.³⁵

---

³⁴ IOM (2007).

---

³⁵ APA Mục B(g) Nghị định thư về Chống mua bán người của Liên Hợp Quốc. Điều 6(2)(b)

Tổn hại tiềm ẩn: Buộc phải lưu trú trong các cơ sở tạm trú có giám sát

Nạn nhân có thể được đưa vào các cơ sở lưu trú với mục đích bảo vệ an toàn nhưng lại trái với ý muốn của họ. Ở một số quốc gia, nạn nhân của tội phạm mua bán người là người di cư bất hợp pháp được giam giữ trong các cơ sở do nhà nước quản lý sẽ hạn chế khả năng đi lại của họ. Nạn nhân bị giam giữ trong những cơ sở lưu trú này với lý do để nạn nhân sẵn sàng tham gia vào các cuộc điều tra và truy tố.³⁶

Lưu ý #11:

Xây dựng lòng tin là điều quan trọng để đạt được sự hợp tác của nạn nhân. Bắt giữ hoặc giam giữ họ có thể dẫn đến thất bại nghiêm trọng hoặc đánh mất cơ hội xây dựng mối quan hệ tin tưởng với nạn nhân.

---

³⁶ McAdam (2020)

Lưu ý #12:

Bảo vệ đầy đủ cho nạn nhân và nhân chứng là người không phải là công dân của nước sở tại và cung cấp giấy phép cư trú tạm thời cho họ trong quá trình tố tụng.³⁷

Lưu ý #13:

Tìm hiểu cách thức để có được các lời khai và chứng cứ từ nạn nhân mà không cần giam giữ họ trong khoảng thời gian dài tại các cơ sở tạm trú.³⁸ Có thể sử dụng chứng cứ trước khi xét xử, ghi hình video chứng cứ hoặc lời khai qua liên kết video. Nếu nạn nhân thiện chí và sẵn sàng tham gia làm chứng, cần sử dụng các lời khai trước khi xét xử, các liên kết video và các phiên tòa từ xa, nếu pháp luật cho phép, để giúp rút ngắn thời gian nạn nhân lưu trú tại cơ sở tạm trú khép kín.³⁹

---

³⁷ Công ước ACTIP, Điều 14 (4) và 14 (5). Bộ công cụ mẫu dành cho các cán bộ làm công tác thực tiễn của ASEAN (2019)

---

³⁸ Rà soát của Khu vực, Khuyến nghị 5.1, 5.2 và 5.3. Xem tại Văn phòng Cao Ủy Nhân quyền Liên hợp quốc. Những hướng dẫn và Nguyên tắc được Khuyến nghị về Nhân quyền và Buôn bán người. (n.d.) <https://www.ohchr.org/Documents/Publications/Traffickingen.pdf>

---

³⁹ Rà soát Khu vực của ACWC, Khuyến nghị 4.1

Tổn hại tiềm ẩn: Tái sang chấn trong quá trình xét xử

Ngay cả khi các nạn nhân đã tự nguyện đồng ý tham gia đầy đủ, các nạn nhân vẫn dễ bị đe dọa bên trong và ngoài phiên tòa. Họ có thể dễ dàng bị luật sư bào chữa dày dạn kinh nghiệm tác động, hoặc uy tín của họ có thể bị ảnh hưởng, họ có thể bị những đối tượng mua bán người thuyết phục rút đơn tố cáo hợp tác với cơ quan chức năng bằng việc hối lộ hoặc đe dọa trực tiếp đến nạn nhân và/hoặc gia đình của họ.⁴⁰ Những người buộc phải đối mặt với những đối tượng mua bán họ có thể bị tái sang chấn trong quá trình này.

---

⁴⁰ Chống Nô lệ Quốc tế (2002).

Lưu ý #14:

Đánh giá nguy cơ tổn hại khi nạn nhân tham gia vào hệ thống tư pháp hình sự, phối hợp với cơ quan thực thi pháp luật và các cơ quan hỗ trợ nạn nhân, bao gồm cả các cán bộ tâm lý. Việc giải thích và đánh giá rủi ro của nạn nhân là điều rất quan trọng. Những rủi ro đó có thể bao gồm, nhưng không giới hạn gồm: sang chấn, sự trả thù từ những đối tượng mua bán người hoặc người quen của họ, sự kỳ thị và sỉ nhục của gia đình hoặc cộng đồng.

Lưu ý #15:

Bất kỳ quy trình điều tra có chủ đích nào cần phải có kiểm tra và đánh giá thể chất và tâm lý và chỉ nên diễn ra khi có sự đồng ý của nạn nhân. Nạn nhân cần được thông báo về các bước và quy trình liên quan và lý do tại sao được yêu cầu. Sự im lặng của nạn nhân không nên được hiểu là sự đồng ý. Việc kiểm tra và đánh giá cũng nên được thực hiện bởi một người thuộc giới mà nạn nhân cảm thấy thoải mái.

Lưu ý #16:

Nếu có thể, hãy chỉ định một “người hỗ trợ nạn nhân làm nhân chứng” để đồng hành và hỗ trợ nạn nhân trong suốt quá trình tố tụng. Người này có thể cung cấp thông tin cập nhật về tiến trình của vụ án và thông tin về việc chuyển tuyến đến các cơ quan hỗ trợ.⁴¹

Lưu ý #17:

Yêu cầu các biện pháp hỗ trợ thiết thực của tòa án nhằm giảm căng thẳng và tổn thương cho nạn nhân như: thăm phòng xử án trước khi xét xử để nạn nhân có thể làm quen với môi trường xung quanh và khu vực mọi người sẽ ngồi; người đi cùng đến và rời khỏi tòa án, sử dụng các lối đi riêng biệt vào tòa án, khu vực chờ riêng và được cung cấp thông tin thường xuyên liên quan đến việc tiến hành phiên tòa từ phía Viện kiểm sát trong suốt quá trình tố tụng tại tòa.⁴²

---

⁴¹ Bộ công cụ mẫu dành cho các cán bộ làm công tác thực tiễn của ASEAN (2019).

---

⁴² Hướng dẫn của ASEAN dành cho cán bộ làm công tác thực tiễn, Phần 1 F4., Hướng dẫn của ASEAN về Nhạy cảm giới, Mục 3.6.

Tổn hại tiềm ẩn: Điều tra và ra phán quyết dựa trên định kiến và khuôn mẫu

Việc đan xen các định kiến giới và các hình thức phân biệt đối xử khác có thể ngăn cản nạn nhân tiếp cận công lý. Ví dụ, một người có vấn đề về tâm thần được coi là nhân chứng kém năng lực hoặc không đáng tin cậy. Việc định kiến có thể ảnh hưởng đến tính công bằng của những người tham gia quá trình tố tụng, chẳng hạn như các quyết định của thẩm phán và kiểm sát viên, cũng như quan điểm của họ về độ tin cậy của nhân chứng và hoặc năng lực pháp lý của nhân chứng.

Lưu ý #18:

Nếu có thể, tham khảo ý kiến của các nạn nhân, hãy chỉ định các điều tra viên nam và nữ được đào tạo để bảo vệ an toàn thể chất cho những nạn nhân bị mua bán. Họ thường sợ hãi về tính mạng và sự an toàn của bản thân cũng như của các thành viên trong gia đình họ.⁴³ Việc bảo vệ có thể được phối hợp với Cơ quan/Cán bộ hỗ trợ Bảo vệ Nạn nhân và Nhân chứng có sẵn ở một số lĩnh vực pháp lý.

Lưu ý #19:

Các thẩm phán và luật sư bào chữa phải tuân thủ quy tắc đạo đức và hành nghề của họ. Điều này bao gồm việc hạn chế sử dụng ngôn ngữ hoặc âm điệu xúc phạm hoặc gây hấn, hơn nữa không nên thúc ép nạn nhân kể lại câu chuyện của họ.

Lưu ý #20:

Thường xuyên tập huấn đầy đủ về luật nhân quyền quốc tế có liên quan cũng như về khuôn mẫu và định kiến giới cho các cán bộ ngành tư pháp. Có thể nêu bật tác hại của định kiến tư pháp thông qua nghiên cứu dựa trên bằng chứng. Phân tích lý luận tư pháp để tìm bằng chứng về sự dập khuôn và nêu bật những ví dụ về thực hành tốt của các cơ quan tư pháp đã trải qua và đã giải quyết được những thách thức về định kiến giới.

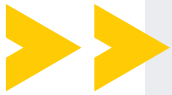
---

⁴³ Bộ công cụ mẫu dành cho các cán bộ làm công tác thực tiễn của ASEAN (2019).

Tổn hại tiềm ẩn: Căng thẳng về kinh tế, hạn chế nhận được bồi thường hay đền bù

Việc tham gia tố tụng có thể tạo ra các chi phí tài chính đáng kể cho nạn nhân và gia đình của họ. Đối với nhiều nạn nhân, những người là trụ cột duy nhất của gia đình, việc này tạo ra những sức ép rất lớn về kinh tế, tình cảm và tâm lý. Việc truy tố thành công những đối tượng mua bán người không phải lúc nào cũng có thể dẫn đến việc đền bù hoặc bồi thường cho các nạn nhân và gia đình của họ. Đối với nhiều nạn nhân, lợi ích của việc tham gia quá trình tư pháp hình sự là không rõ ràng.

Lưu ý #21:

Không hứa hẹn quá mức hoặc phóng đại lợi ích của việc tham gia tố tụng. Việc bảo vệ và hỗ trợ như hỗ trợ y tế và nơi ở (bao gồm cả chỗ ở tạm thời) nên được loại bỏ khỏi các mục tiêu tư pháp hình sự.

Lưu ý #22:

Cung cấp thông tin rõ ràng về các biện pháp khắc phục bằng ngôn ngữ và hình thức mà nạn nhân có thể dễ hiểu. Điều này có thể bao gồm: khả năng đủ điều kiện tiếp cận các biện pháp khắc phục hậu quả của họ, đặc biệt là đối với các nạn nhân sinh sống ở nước ngoài; quy trình nộp đơn và tài liệu cần thiết; khung thời gian đánh giá và phê duyệt.v.v.⁴⁴ Các nạn nhân không phải là công dân nước sở tại nên được cấp quyền ở lại nước đó, bao gồm cả quyền làm việc, nếu họ muốn, cho đến khi họ giải quyết được yêu cầu bồi thường.

Lưu ý #23:

Hoàn trả và bồi thường ngay cả khi đối tượng mua bán người không có mặt hoặc “không có tiền” đền bù.

---

⁴⁴ Ibid.

Làm việc với nạn nhân là trẻ em: Lưu ý về nguyên tắc Không gây tổn hại

Trẻ em bị mua bán, xét theo độ tuổi, sự trưởng thành và trải nghiệm bị mua bán, sẽ có những nhu cầu trợ giúp cụ thể và đặc biệt, do đó đòi hỏi sự chăm sóc chuyên biệt cao. Điều quan trọng là các cán bộ làm việc trực tiếp với nạn nhân cần hiểu rằng không phải tất cả các nạn nhân bị mua bán là trẻ em đều có biểu hiện như nhau. Các nạn nhân trẻ em bị mua bán có thể nói dối về tuổi của mình vì đây là những gì các em được những đối tượng bóc lột yêu cầu phải làm. Vì nạn nhân trẻ em bị mua bán hiếm khi có thể tự giải thoát khỏi hoàn cảnh bị bóc lột nên các cơ quan chính phủ và các tổ chức Phi Chính phủ cần thực hiện các biện pháp xác định nạn nhân chủ động.⁴⁵ Các quốc gia thành viên ASEAN được yêu cầu ban hành luật pháp, chính sách và cơ chế phù hợp để đảm bảo sự an toàn và phúc lợi của các nạn nhân trẻ em ở mọi giai đoạn - từ giai đoạn xác định nạn nhân cho đến việc đảm bảo một giải pháp lâu dài.

Lưu ý #1:

Một nạn nhân không rõ độ tuổi nhưng có thể là trẻ em cần được coi là trẻ em và các quy trình phỏng vấn và xác định nạn nhân phải phù hợp với các nguyên tắc trong Công ước về Quyền trẻ em (CRC). Việc xác định nạn nhân cần được nhanh chóng và ưu tiên xác định tuổi của nạn nhân để đảm bảo cung cấp dịch vụ phù hợp cho nạn nhân.⁴⁶

Lưu ý #2:

Trong phạm vi có thể, chỉ những cán bộ được đào tạo về các nhu cầu đặc biệt và quyền trẻ em mới được giải quyết hoặc phỏng vấn các nạn nhân là trẻ em.

Lưu ý #3:

Chỉ định người giám hộ hợp pháp để bảo vệ quyền và lợi ích cho nạn nhân trẻ em bị mua bán bất cứ khi nào cha mẹ trẻ tạm thời hoặc vĩnh viễn không thể, không muốn hoặc không thích hợp để thực hiện các quyền cha mẹ.⁴⁷ Người giám hộ được chỉ định phải được tư vấn và thông báo về tất cả các hoạt động được tiến hành liên quan đến trẻ.

Lưu ý #4:

Tất cả thông tin trao đổi cần phải được điều chỉnh cho phù hợp với độ tuổi, sự trưởng thành, trình độ học vấn và trải nghiệm của trẻ và được trình bày theo cách thân thiện và phù hợp với trẻ. Khuyến khích và đảm bảo sự tham gia và đóng góp của trẻ vào tất cả các quyết định được đưa ra. Tùy theo độ tuổi, kinh nghiệm và giai đoạn phát triển của trẻ mà trẻ em có thể đưa ra sự đồng thuận dựa trên việc được cung cấp thông tin. Cần ghi nhớ tác động tiềm ẩn của sự mất cân bằng quyền lực giữa trẻ em và người lớn, bao gồm cả việc liệu điều này có tạo ra áp lực phải đồng ý (theo cán bộ hỗ trợ hoặc phụ huynh/người giám hộ của trẻ) hay không.⁴⁸

---

⁴⁶ Hướng dẫn ASEAN về Nhảy cảm giới, Mục 3.2.3. Rà soát Khuyến nghị Khu vực của ACWC 2.2.

---

⁴⁷ UNICEF (2006).

---

⁴⁸ Surtees, R. Quy tắc đạo đức trong hỗ trợ nạn nhân bị mua bán (tái) hoàn nhập cộng đồng: Kinh nghiệm của Ban-căng. Ấn bản số #5 (Viện Nexus: 2013)

Lưu ý #5:

Cho phép trẻ em đang bị tạm giữ, bị bắt, bị nghi ngờ hoặc bị buộc tội hoặc bị buộc tội hình sự liên hệ với cha mẹ hoặc người giám hộ của trẻ ngay lập tức và nghiêm cấm bất kỳ cuộc lấy lời khai nào đối với trẻ khi không có mặt luật sư của trẻ hoặc cán bộ trợ giúp pháp lý, cha mẹ hoặc người giám hộ vì lợi ích tốt nhất của trẻ.⁴⁹

Lưu ý #6:

Trẻ em phải được cung cấp thông tin theo cách thức phù hợp với độ tuổi và sự trưởng thành của trẻ. Trong quá trình trao đổi thông tin với trẻ, cha mẹ, người giám hộ đóng vai trò bổ sung thông tin chứ không phải thay thế trẻ.⁵⁰

Lưu ý #7:

Khi sắp xếp một cuộc phỏng vấn với trẻ cần bố trí một người lớn mà trẻ tin tưởng. Người này sẽ chịu trách nhiệm đảm bảo lợi ích tốt nhất của trẻ. Đó có thể là người giám hộ, đại diện pháp lý, nếu không chỉ định được thì sẽ yêu cầu giáo viên hoặc cán bộ công tác xã hội tham gia.⁵¹

Lưu ý #8:

Việc đặt câu hỏi cần cân nhắc đến đặc điểm, nền tảng gia đình của trẻ và sử dụng ngôn ngữ thân thiện với trẻ em. Tạo cơ hội để trẻ kể câu chuyện theo cách riêng của trẻ trước khi trẻ được hỏi những câu hỏi trực tiếp. Bất kỳ cuộc phỏng vấn nào cũng nên bắt đầu bằng các câu hỏi mở và các câu hỏi trực tiếp hoặc dẫn dắt nên được dành cho phần sau của cuộc phỏng vấn.

---

⁴⁹ UNODC. Các Nguyên tắc và Hướng dẫn của Liên hợp quốc về Tiếp cận Trợ giúp Pháp lý trong Hệ thống Tư pháp Hình sự. (Viên: 2013). Xem tại https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/UN_principles_and_guidelines_on_access_to_legal_aid.pdf

---

⁵⁰ UNODC (2013)

---

⁵¹ Rà soát Khu vực của ACWC

Lưu ý #9:

Thực hiện đánh giá các lợi ích tốt nhất của trẻ ngay khi trẻ được xác định là có nguy cơ. Trong suốt quá trình đánh giá, cần phải xem xét quan điểm của trẻ. Đây phải là một quá trình đang diễn ra nhằm đặt lợi ích tốt nhất của trẻ vào trung tâm của bất kỳ hành động nào và là mục tiêu và cân nhắc chính đối với bất kỳ biện pháp nào ảnh hưởng đến trẻ.⁵²

Lưu ý #10:

Việc giam giữ các nạn nhân là trẻ em không thể được biện minh bởi lý do trẻ không có người lớn đi kèm hoặc phải tách biệt, về tình trạng di cư hoặc cư trú của chúng, hoặc thiếu một điều kiện nào đó. Tương tự, để tránh việc lưu giữ nạn nhân là trẻ em tại một cơ sở tạm trú hoặc cơ sở bảo trợ xã hội, và chỉ làm như vậy sau khi đã tìm hiểu tất cả các lựa chọn chăm sóc thay thế khác. Việc bố trí như vậy phải trong khoảng thời gian ngắn nhất có thể và phải được một cơ quan có thẩm quyền độc lập thường xuyên xem xét.⁵³

Lưu ý #11:

Không bao giờ được tiết lộ danh tính những nạn nhân là trẻ em bị mua bán và phải nỗ lực hết mức để bảo vệ quyền riêng tư của trẻ.⁵⁴ Trẻ em không có khả năng đồng ý với việc phát hành, xuất bản ấn phẩm hoặc trình bày hoặc bất kỳ tài liệu bằng văn bản hoặc hình ảnh nào có thể nhận dạng trẻ là nạn nhân bị mua bán. Không được sử dụng bất kỳ hình ảnh nào của những nạn nhân bị mua bán là trẻ em vì những rủi ro khi mà trẻ có thể gặp phải khi bị nhận dạng

---

⁵² Văn phòng Cao Ủy Nhân quyền Liên hợp quốc. Những hướng dẫn và Nguyên tắc được Khuyến nghị về Nhân quyền và Buôn bán người. (n.d.) <https://www.ohchr.org/Documents/Publications/Traffickingen.pdf>

---

⁵³ Bộ công cụ mẫu dành cho các cán bộ làm công tác thực tiễn của ASEAN (2019).

---

⁵⁴ Quy trình và Hướng dẫn Khu vực của ASEAN, Rà soát Khu vực của ACWC

Lưu ý #12:

Trẻ em cần được cung cấp đầy đủ thông tin và tham gia vào tất cả các quyết định về việc trẻ tham gia vào quá trình tư pháp hình sự, bao gồm thông tin về lịch trình xét xử, quyền được trợ giúp pháp lý, tiếp cận với các khoản bồi thường. Các tổ chức tư pháp và các cơ quan hỗ trợ liên quan cần được đào tạo cụ thể về các nguyên tắc và thực hành tham gia và bảo vệ trẻ em trong quá trình tư pháp hình sự.

Lưu ý #13:

Các thủ tục tố tụng tư pháp và hành chính cần được thực hiện trong điều kiện và cách thức cho phép trẻ em được lắng nghe trực tiếp hoặc thông qua đại diện hoặc một cơ quan phù hợp theo hướng phù hợp với các quy tắc tố tụng của luật pháp quốc gia. Cần tính đến độ tuổi và sự trưởng thành của trẻ để có thể yêu cầu điều chỉnh trong các thủ tục và thực tiễn.⁵⁵

Lưu ý #14:

Quyền riêng tư và dữ liệu cá nhân của trẻ đã hoặc đang tham gia vào các thủ tục tố tụng tư pháp hoặc phi tư pháp và các can thiệp khác cần được bảo vệ ở tất cả các giai đoạn và sự bảo vệ đó phải được pháp luật đảm bảo. Điều này thường ngầm ý rằng không được phép cung cấp thông tin hoặc dữ liệu cá nhân của trẻ, đặc biệt là trên các phương tiện truyền thông trong đó có thể tiết lộ hoặc gián tiếp cho phép tiết lộ danh tính của trẻ, bao gồm hình ảnh của trẻ, mô tả chi tiết về trẻ hoặc gia đình của trẻ, tên hoặc địa chỉ của các thành viên gia đình của đứa trẻ và các bản ghi âm thanh và ghi hình video.⁵⁶

---

⁵⁵ UNODC (2013).

---

⁵⁶ UNODC (2013).

Lưu ý #15:

Đoàn tụ gia đình là lựa chọn ưu tiên hàng đầu trong hỗ trợ trẻ em. Điều này cần được thực hiện trong mọi hoàn cảnh đảm bảo sự an toàn và sức khỏe thể chất và tinh thần cho trẻ em. Khi không thể thực hiện được điều này, các phương án thay thế có thể bao gồm sự chăm sóc của gia đình mở rộng như; thành viên gia đình, người thân và chăm sóc thay thế hoặc các nhóm trông trẻ tại nhà, v.v.. Cơ sở lưu trú và cơ sở giáo dục nên được coi là giải pháp cuối cùng cho nạn nhân trẻ em bị buôn bán, và là giải pháp tạm thời trong trường hợp cần thiết. Trẻ em và thiếu niên có sự đa dạng khác biệt (về độ tuổi, giới tính, tuổi trưởng thành, giai đoạn phát triển, trải nghiệm bị buôn bán người, hoàn cảnh cá nhân và gia đình, nhu cầu trợ giúp), do đó cần cân nhắc các phương án hỗ trợ nơi ở phù hợp.

Lưu ý #16:

Các dịch vụ hỗ trợ tái hòa nhập của trẻ em bị mua bán phải phù hợp với nhu cầu cá nhân và cụ thể của các em, được thiết kế và thực hiện theo cách thân thiện với trẻ em.⁵⁷ Các nguyên tắc về quyền trẻ em và tiếp cận dành riêng cho trẻ em sẽ là nền tảng của công việc này

---

⁵⁷ Rà soát Khu vực của Ủy ban ASEAN về Phụ nữ và Trẻ em

Làm việc với các nhóm dễ bị tổn thương: Lưu ý về nguyên tắc Không gây tổn hại

Giới và tình trạng kinh tế xã hội của một người quyết định tính dễ bị tổn thương của họ trước nạn mua bán người. Một số nhóm nhất định theo giới, độ tuổi, dân tộc, tôn giáo, thu nhập hộ gia đình, trình độ học vấn, có quyền công dân (hoặc thiếu quyền công dân), tình trạng khuyết tật, v.v., dễ có nguy cơ bị mua bán hơn. Khi xem xét khía cạnh “dễ bị tổn thương” UNDOC nhìn nhận bao gồm nạn nhân, tình huống hoặc hoàn cảnh của họ.⁵⁸ Đồng thời, giới và hoàn cảnh kinh tế xã hội của nạn nhân bị mua bán cũng ảnh hưởng đến khả năng tiếp cận các quyền, sự bảo vệ và trợ giúp của họ.

Đại dịch COVID-19 đang diễn ra sẽ khiến người di cư và các nhóm yếu thế khác ở Đông Nam Á dễ bị tổn thương hơn, đồng thời tạo điều kiện gia tăng nạn mua bán người và nô lệ hiện đại. Tỷ lệ thất nghiệp tăng mạnh do COVID-19 khiến cho đối tượng mua bán người và những người tuyển dụng lao động, môi giới và chủ lao động vô đạo đức sẽ không gặp khó khăn gì khi nhắm mục tiêu tới các nạn nhân bị thiệt thòi, có hoàn cảnh khó khăn hoặc đang rất cần việc làm.⁵⁹

---

⁵⁸ UNODC. “Lưu ý hướng dẫn” về “Lạm dụng vị trí dễ bị tổn thương” một thủ đoạn trong buôn bán người được qui định trong điều 3 của Nghị định thư về ngăn chặn, trấn áp và trừng phạt buôn bán người, đặc biệt là phụ nữ và trẻ em, bổ sung cho Công ước của Liên hợp quốc về chống tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia” (Viên: 2012), Mục 2.3. Xem tại https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/2012/UNODC_2012_Guidance_Note_-_Abuse_of_a_Position_of_Vulnerability_E.pdf

⁵⁹ UNODC. Báo cáo Toàn cầu về Buôn bán người năm 2020. (Viên: 2020). https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/tip/2021/GLOTiP_2020_15jan_web.pdf

Lưu ý #1:

Người phỏng vấn và cơ quan hỗ trợ phải đánh giá xem liệu họ có bất kỳ định kiến, thành kiến tiêu cực hoặc cảm giác phân biệt đối xử nào về những người mà họ sẽ phỏng vấn/ hỗ trợ hay không.

Lưu ý #2:

Bố trí phiên dịch cho các nạn nhân thuộc các nhóm dân tộc thiểu số và những người khuyết tật. Đảm bảo rằng nạn nhân cảm thấy thoải mái với giới của người phiên dịch và người đó nên là người không quen biết nạn nhân.

Lưu ý #3:

Bố trí nữ cán bộ hỗ trợ hoặc phỏng vấn trường hợp nạn nhân là phụ nữ, trẻ em gái. Nếu không có sẵn, nên có một người phụ nữ có mặt trong quá trình kiểm tra thể chất. Tương tự, bố trí một người nam giới nếu nạn nhân là nam hoặc trẻ trai vị thành niên.⁶⁰

Lưu ý #4:

Do tính dễ bị tổn thương xã hội của đối với nhóm thiệt thòi này, cần phải có đánh giá và thảo luận kỹ lưỡng những rủi ro liên quan đến bất kỳ thủ tục pháp lý nào với các nạn nhân trước khi thực hiện. Trong trường hợp này, họ có quyền đồng thuận, bảo mật và quyền riêng tư.

Lưu ý #5:

Cung cấp hỗ trợ đặc biệt, chẳng hạn như người giám hộ hợp pháp hoặc trợ giúp pháp lý cho trẻ em, người có vấn đề về sức khỏe tâm thần, tâm lý hoặc những cá nhân không thể tham gia đầy đủ qui trình như đã đồng thuận. Người giám hộ hợp pháp là người có đầy đủ giấy tờ ủy quyền do cá nhân đó cung cấp hoặc người trợ giúp pháp lý của cá nhân quản lý giấy tờ giấy ủy quyền bằng văn bản. Các tổ chức cần tham khảo ý kiến người được ủy quyền về sự đồng thuận tham gia của trẻ vị thành niên hoặc cá nhân không có khả năng đưa ra sự đồng ý có giá trị pháp lý do tình trạng tinh thần hoặc thể chất của nạn nhân.⁶¹

---

⁶⁰ IOM (2007)

---

⁶¹ IOM (2007)

Lưu ý #6:

Các nhu cầu đặc biệt của các nhóm dễ bị tổn thương cần được nêu bật một cách khách quan và không thiên vị mà không cần dùng đến ngôn ngữ thể hiện sự thương hại hoặc khiến họ mặc cảm.

Lưu ý #7:

Tất cả thông tin phải được cung cấp theo cách phù hợp với nhu cầu của người không biết chữ và phải bằng ngôn ngữ mà họ hiểu được.

Lưu ý #8:

Nạn nhân phải được thông báo đầy đủ về các quyền, lựa chọn và cơ hội, đồng thời tích cực tham gia vào tất cả các quyết định về các dịch vụ mà họ muốn nhận (hoặc không muốn nhận).⁶²

Lưu ý #9:

Nhận thức được các chuẩn mực xã hội tác động tiêu cực đến phụ nữ và những thách thức cụ thể mà phụ nữ, nam giới và nạn nhân là trẻ em phải đối mặt và đảm bảo rằng tất cả các dịch vụ được thiết kế để đáp ứng các khía cạnh này, chẳng hạn như hỗ trợ tâm lý - xã hội, thông tin pháp lý, người đại diện, nơi lưu trú an toàn.⁶³

Lưu ý #10:

Đảm bảo rằng các nạn nhân được tiếp cận với các dịch vụ toàn diện đáp ứng nhu cầu về giới, chẳng hạn như: tư vấn tâm lý - xã hội; trợ giúp pháp lý, sức khỏe tình dục và sinh sản và các dịch vụ xã hội; không gian dành riêng cho phụ nữ; hỗ trợ đồng đẳng và khả năng tiếp cận các cơ sở lưu trú hoặc nhà tạm lánh dành cho phụ nữ.

---

⁶² Surtees, R. Hỗ trợ tái hòa nhập cho nạn nhân bị mua bán: Sách hướng dẫn cho khu vực Sông Mê-kông mở rộng. (Băng-cốc, Viện NEXUS, UN-ACT và World Vision, 2017).

---

⁶³ Ibid.

Lưu ý #11:

Đảm bảo các chương trình dạy nghề và phát triển kỹ năng tránh lặp lại các định kiến giới, có nguy cơ khiến phụ nữ bị mắc kẹt trong các nghề được trả lương thấp và bị bóc lột. Để làm được điều này, đào tạo và phát triển kỹ năng cần giải quyết sự phân biệt nghề nghiệp một cách có chủ ý bằng cách cung cấp các khóa dạy nghề về các ngành và nghề mang lại lợi nhuận cao hơn và chất lượng cao hơn, đồng thời tích cực hỗ trợ phụ nữ tham gia các khóa dạy nghề này nếu họ muốn.⁶⁴

Lưu ý #12:

Đưa ra các biện pháp nhằm giải quyết tình trạng kỳ thị, đặc biệt là nạn nhân bị bóc lột tình dục và những người đã bị phơi nhiễm với HIV hoặc các bệnh lây nhiễm qua đường tình dục khác, bao gồm bằng cách cung cấp các dịch vụ sức khỏe sinh sản và tình dục dựa trên quyền và bảo mật, các nhóm hỗ trợ đồng đẳng, làm việc trực tiếp với gia đình, cộng đồng và tổ chức xã hội.⁶⁵

Lưu ý #13:

Các chương trình tái hòa nhập cho người lao động di cư hồi hương cũng cần xem xét đến các điều kiện kinh tế xã hội ở quốc gia nước nguồn không chỉ tập trung vào bản thân nạn nhân mà cả gia đình của họ.

Lưu ý #14:

Cần xây dựng quan hệ đối tác với các cơ quan và tổ chức khác để đảm bảo các dịch vụ chăm sóc toàn diện và liên tục.⁶⁶

---

⁶⁴ ICAT, Dự thảo tờ trình cho Công Ước CEDAW.

---

⁶⁵ Ibid.

---

⁶⁶ Surtees, R (2017).

Nghiên cứu tình huống

Tình huống #1⁶⁷ Cán bộ tuyển đầu trong việc xác định nạn nhân

Một công ty tuyển dụng đã hứa bố trí cho "Hoa" - một phụ nữ trẻ công việc làm thợ may ở thủ đô. Cô đã vay tiền từ bạn bè và gia đình để trả phí tuyển dụng cho công việc đó. Nhưng khi tới thành phố, cô ấy thấy rằng "khoản nợ" của mình với cơ quan tuyển dụng đã tăng hơn gấp đôi, và cô cùng với khoảng 25 phụ nữ khác, đã bị thuyết phục làm việc cho một tiệm mát-xa để nhanh kiếm được nhiều tiền hơn. Lúc đầu, cô tin rằng đó thực sự là công việc mát-xa, nhưng sau đó cô nhanh chóng phát hiện ra rằng cô sẽ phải phục vụ kích dục cho khách hàng của mình. Sau khi phục vụ khách hàng đầu tiên, cô cảm thấy rất xấu hổ và mắc kẹt. Người chủ tiệm mát-xa đó nói với cô rằng, với quá khứ hành nghề mại dâm của cô thì sẽ không ai thuê cô làm thợ may nữa. Hoa, cùng với những người phụ nữ khác, đã tin rằng không có lựa chọn nào khác ngoài việc tiếp tục làm việc ở tiệm mát-xa này vì cô ấy sẽ không tìm được việc làm ở nào nơi khác.

Một ngày nọ, cơ sở mát-xa bị truy quét, Hoa cùng những phụ nữ và cô gái khác được giải cứu. Cảnh sát và điều tra viên tham gia cuộc truy quét gần như chắc chắn rằng những phụ nữ này là nạn nhân bị mua bán. Một điều tra viên đang phỏng vấn những người phụ nữ, và cuộc phỏng vấn không diễn ra thuận lợi. Giống như tất cả những người khác, Hoa là người phụ nữ thứ ba mà điều tra viên đã nói chuyện đều khẳng định rằng cô ấy không bị bắt làm nô lệ.

Hoa: Có tiền là tốt rồi. Tôi có thể kiếm tiền cho bản thân và gia đình. Đó là lý do tại sao tôi ở lại. Tôi được tự do đi hay ở. Đó là sự lựa chọn của tôi.

Điều tra viên: Nhưng theo nguồn tin, chúng tôi thấy rằng có thể chị đã bị lừa để đưa đến đây, chị có nghĩ rằng mình được đưa đến đây để làm công việc khác?

Hoa: Vâng, tôi nghĩ rằng tôi làm thợ may. Nhưng sau đó tôi nhận thấy rằng, làm việc này kiếm được tiền tốt hơn.

Điều tra viên: Và có ai ép buộc chị làm chuyện này không? Không ai nói với chị rằng đây là cách duy nhất để thanh toán khoản nợ của chị à?

Hoa: Có lẽ tôi có thể được giúp đỡ nhiều hơn nếu tôi nói với anh rằng hàng đêm họ trói tôi ở trên giường, họ đánh và bắt buộc tôi phải làm điều này. Nhưng đó không phải là sự thật.

Điều tra viên: Ừm, tôi chỉ muốn biết sự thật, nhưng tôi lo ngại rằng chị phải nói vậy vì chị đang sợ. Nếu điều chị nói là đúng thì chị có thể phải trở về nhà? Đó có phải là điều chị mong muốn?

Hoa: Không... không... Làm ơn, anh sẽ thông báo với gia đình tôi à? Làm ơn đừng nói cho gia đình việc anh tìm thấy tôi như thế nào...

Không gây tổn hại – Những điểm cần lưu ý:

- Nhiều điều có thể hạn chế sự tự do, bao gồm cả việc cảm thấy xấu hổ về hoàn cảnh của một người. Đây là trải nghiệm phổ biến của nhiều nạn nhân bị mua bán. Trong khi Hoa có thể tự do đi lại, nhưng cô thực sự rất sợ bị gia đình phát hiện ra việc mình làm.
- Hoa có thể đã tin rằng, người đã từng hành nghề mại dâm thì không còn đường quay trở lại nữa. Trong trường hợp này, cô tin rằng về lâu dài sẽ tốt hơn cho cô là khi bảo vệ những đối tượng mua bán người và tiếp tục kiếm tiền để nuôi sống bản thân và gia đình.
- Quá bức xúc, điều tra viên đã gián tiếp đe dọa rằng Hoa sẽ phải về nhà nếu không hợp tác. Điều này có thể xảy ra, nhưng cách nói đó ám chỉ rằng Hoa không có quyền gì và không còn lựa chọn nào khác.
- Điều quan trọng cần nhớ là mục tiêu của bất kỳ cuộc phỏng vấn nào không phải là chỉ bằng mọi giá lấy thông tin điều có thể sẽ khiến nạn nhân e ngại không nói ra sự thật, mà là giúp loại bỏ mọi trở ngại nào có thể ngăn cản nạn nhân kể câu chuyện của họ. Khi đã xác định được những trở ngại và loại bỏ những trở ngại này, luật sư, cảnh sát và người hỗ trợ phải nhận ra và chấp nhận rằng việc có chia sẻ hay không là sự lựa chọn của nạn nhân. Việc lừa dối, thao túng hoặc dọa dẫm nạn nhân để họ nói ra sẽ liên quan tới vấn đề đạo đức. Cách làm như vậy sẽ kích hoạt trải nghiệm bị bóc lột và sẽ không đảm bảo cung cấp thông tin chính xác.

Tình huống #2⁶⁸ Luật sư và cán bộ của tổ chức Phi Chính phủ

Một nam luật sư và một cán bộ của Tổ chức phi Chính phủ đang thảo luận về trường hợp của nam thanh niên khai báo là nạn nhân bị mua bán. Cậu ấy khai rằng đã bị đưa đến đây khi 17 tuổi và bị buộc phải làm mại dâm, nhưng một số tình tiết trong câu chuyện của cậu ta như là được đang nói quá lên.

Luật sư: Chuyện này có vẻ không ổn vì khó có thể lấy thông tin rõ ràng thẳng thắn về câu chuyện qua lời cậu ấy kể. Cậu ấy nên hiểu là tôi cần biết chính xác điều gì đã xảy ra thì tôi mới giúp được.

Cán bộ NGO: Sẽ mất thời gian để tạo dựng niềm tin với cậu ấy. Tôi đã làm việc với cậu ấy được vài tuần và chỉ bây giờ cậu ấy mới bắt đầu cởi mở hơn.

Luật sư: Tôi hiểu, nhưng chúng ta không có thời gian. Chúng ta cần có đủ bằng chứng để báo cáo việc này với cảnh sát và thời gian trôi qua càng lâu thì càng ít cơ hội thành công. Tôi biết tôi đang tạo áp lực cho cậu ấy, nhưng cậu ấy phải biết rằng nếu không hợp tác cậu ấy sẽ phải trở về nước. Đó là sự thật không phải là dọa dẫm gì cả.

Cán bộ NGO: Tôi nghĩ rằng cậu ấy không hiểu tại sao chúng ta yêu cầu cậu ấy hồi tưởng lại mọi thứ và cung cấp cho chúng ta tất cả chi tiết này. Nó hoàn toàn khiến cậu ấy bị tái sang chấn.

Luật sư: Chà, lúc này có vẻ như cậu ta đang nói dối. Đầu tiên, cậu ấy nói với tôi rằng cậu ấy đi bộ đến đây, sau đó lại nói thực ra là đi bằng xe tải. Tiếp theo đó, cậu ấy nói với tôi rằng phải phục vụ 15 khách hàng mỗi ngày, xong lại nói là 7, rồi 30. Cậu ấy nói rằng cậu ấy bị nhốt nhưng lại kể đi chơi cùng với bạn bè của mình. Đó không phải là đang nói quá lên chứ. Tôi không biết liệu cậu ta có đang nói dối để bảo vệ ai đó hay sợ điều gì, nhưng tôi không thể giúp cậu ấy hoặc những đứa trẻ khác cho đến khi hiểu rõ câu chuyện của họ hơn.

Cán bộ NGO: Tôi thực sự không nghĩ rằng cậu ấy đang nói dối. Tôi nghĩ rằng cậu ấy đang bối rối và bị sang chấn nên không nhớ được rõ ràng. Và chúng ta phải trao đổi qua một phiên dịch và tôi cho rằng việc này cũng khiến cho công việc trở nên khó khăn hơn.

Không gây tổn hại – Những điểm cần lưu ý:

- Sang chấn và căng thẳng thần kinh có thể khiến trí nhớ bị mai một và nhầm lẫn. Nhiều người bị sang chấn tâm lý nghiêm trọng, ban đầu sẽ gặp khó khăn khi kể một câu chuyện một cách mạch lạc. Vùng ký ức để bảo vệ nạn nhân và một số hình ảnh rõ ràng và sắc nét, trong khi những hình ảnh khác có thể bị chặn hoàn toàn. Nếu một người bị mua bán không thể nhớ hoặc thay đổi lời kể của họ về các sự kiện, điều này không có nghĩa là người đó đang nói dối hoặc bất hợp tác. Điều cần thiết là thể hiện sự kiên nhẫn liên quan đến các vấn đề về trí nhớ và không ngăn cản việc các cá nhân sau này thêm vào hoặc thay đổi lời khai ban đầu của họ về các sự kiện và chi tiết về trải nghiệm, vì có thể họ đã nhớ lại.
- Người thanh niên này có thể đến từ một nền văn hóa phụ thuộc nhiều hơn vào các biểu tượng, phép ẩn dụ, suy luận và bối cảnh xung quanh để chuyển tải ý nghĩa thông tin thay vì trực tiếp nói về những gì đã xảy ra. Xu hướng giao tiếp gián tiếp này có thể trở nên đặc biệt mạnh mẽ khi cuộc trò chuyện nói về một chủ đề khó khăn và đau đớn, chẳng hạn như sang chấn và bóc lột tình dục. Trong trường hợp này, người thanh niên này có thể đang cố gắng kể toàn bộ câu chuyện của mình nhưng lại khiến luật sư thấy bị rối.
- Nạn nhân có thể đang trong tình huống sợ hãi – nỗi sợ bị những đối tượng mua bán người trả thù vì đã hợp tác với cơ quan chức năng và nỗi sợ do không tin tưởng vào cơ quan thực thi pháp luật do những trải nghiệm trước đây khi họ còn ở quê nhà.
- Áp lực, lời nói bóng gió đe dọa và ép buộc trong cuộc phỏng vấn với luật sư có thể khiến nạn nhân nhớ đến những đối tượng đàn áp mình. Vì vậy, không có gì ngạc nhiên khi người thanh niên này chậm tin tưởng, phản ứng không muốn chia sẻ đầy đủ thông tin sự thật, hoặc nhầm lẫn về các chi tiết và trình tự thời gian của câu chuyện của mình.
- Anh ấy có thể không cảm thấy thoải mái với luật sư là nam giới/phụ nữ.
- Người thanh niên phải quyết định xem anh ấy có muốn kể câu chuyện của mình cho luật sư hay không. Để đưa ra quyết định đó, anh ấy cần hiểu lý do tại sao anh ấy được yêu cầu làm như vậy và kết quả có thể sẽ như thế nào. Đó luôn là sự lựa chọn của anh ấy cho dù có muốn kể hay không kể câu chuyện của mình.
- Người thanh niên cần được cung cấp đủ thời gian để hồi phục và suy nghĩ về các bước tiếp theo của mình. Nếu anh ấy quyết định chia sẻ câu chuyện của mình với luật sư, thì một cán bộ tư vấn có thể làm việc trước với anh giúp sắp xếp lại thông tin câu chuyện để có thể trình bày rõ hơn cho luật sư.

Tình huống #3⁶⁹ Cán bộ đại diện phỏng vấn một nạn nhân trẻ em

"Cô biết là sẽ rất khó, nhưng cô cần cháu kể chính xác điều gì đã xảy ra càng chi tiết càng tốt". Sumi, cán bộ làm việc cho một tổ chức hỗ trợ nạn nhân bị mua bán vì mục đích bóc lột tình dục, đã dừng lại để phiên dịch chuyển ngữ lại cho một bé gái 15 tuổi:

Bé gái đã trình bày việc em muốn được giúp đỡ để việc truy tố thủ phạm và sẵn sàng kể lại mọi thứ đã xảy ra.

"Lần cuối cùng chúng ta gặp nhau, cháu đã nói với cô những gì đã xảy ra, rằng những đối tượng mua bán người đã sử dụng bạo lực với cháu. Vậy cháu thể cho cô biết thêm về vụ bạo hành đó không?" Sumi lại dừng lại để người phiên dịch nói lại với cô bé.

Sau đó bé gái bắt đầu kể. Em nói nói một lúc lâu và bắt đầu khóc. Mặc dù Sumi không hiểu một từ nào, nhưng cô ấy vẫn giao tiếp với em gái qua ánh mắt và thể hiện lòng trắc ẩn bằng mọi cách có thể.

Người phiên dịch, "Cháu đã bị đánh và bị trói", "Họ buộc cháu phải làm nhiều thứ mà cháu nghĩ rằng cô cũng biết."

Sumi quay sang phiên dịch, "Đó là tất cả những gì cháu ấy nói không? Tôi nghe có vẻ như cháu ấy đã trình bày chi tiết hơn nhiều".

Người phiên dịch: "Đúng vậy, trong ngôn ngữ của chúng tôi, các từ dài hơn nhiều và cần nhiều từ hơn để giải thích điều tương tự."

Sumi tiếp tục, "Cháu nói rằng họ buộc cháu phải làm nhiều thứ. Cháu có sẵn lòng cho cô biết chi tiết cụ thể về những điều đó không?"

Người phiên dịch dịch lại và cô bé bắt đầu khóc trong sự bối rối và thất vọng.

Không gây tổn hại – Những điểm cần lưu ý:

- Điều quan trọng là đảm bảo rằng nạn nhân cảm thấy thoải mái khi kể lại trải nghiệm của họ với người phiên dịch. Trước khi bắt đầu bất kỳ cuộc phỏng vấn nào, bạn nên thúc đẩy một số hoạt động xây dựng mối quan hệ giữa nạn nhân và người phiên dịch, bao gồm cả việc dành thời gian để phiên dịch giới thiệu về bản thân họ.
- Đôi khi người phiên dịch không thoải mái khi dịch một số chi tiết, đặc biệt là các chi tiết liên quan đến tình dục có thể cần kiêng kị. Trong trường hợp này, trẻ có thể nhận thức được sự khó chịu của người phiên dịch và trẻ có thể sẽ chỉnh sửa câu chuyện của mình.
- Có thể không có những từ đặc biệt hoặc khó dịch lại. Trong trường hợp này, cô gái thỉnh thoảng kể lại câu chuyện theo cách phù hợp với văn hóa của mình (thường dài hơn và phù hợp với ngữ cảnh hơn), nhưng điều này rất khó để liên kết xác thực nội dung của câu chuyện nếu không dịch các từ chính xác.
- Việc thêm một bên thứ ba vào cuộc phỏng vấn luôn là điều khó khăn. Nạn nhân có thể cảm thấy mình bị phơi bày và tổn thương nhiều hơn, điều này có thể ảnh hưởng tới nội dung câu chuyện mà nạn nhân sẽ kể.
- Ở tất cả các nền văn hóa, mặc dù có sự khác nhau, nhưng phụ nữ có thể bị đổ lỗi khi họ bị xâm hại tình dục. Nếu nạn nhân tự trách bản thân hoặc cảm thấy rằng người phiên dịch trách cô ấy về những gì đã xảy ra, cô ấy sẽ ngần ngại nói chuyện một cách cởi mở.
- Một gợi ý quan trọng để làm việc hiệu quả với phiên dịch là không để nạn nhân nói trong một thời gian dài mới dịch. Người phiên dịch nên dịch từng câu, và tất cả các bên - bao gồm cả người phỏng vấn - sẽ cần được nhắc nhở về điều này nhiều lần trong suốt quá trình phỏng vấn.
- Nếu thông tin cần thu thập có tính chất đặc biệt nhạy cảm, tốt hơn hết bạn nên làm việc trước với phiên dịch viên để đảm bảo họ hiểu tầm quan trọng của việc dịch từng chi tiết.
- Luật sư Sumi rất chuyên nghiệp và nhân ái trong cách hỏi của cô ấy. Cô đã cẩn thận để không khiến nạn nhân cảm nhận được rằng mình bị đổ lỗi cho những gì đã xảy ra và thay vào đó cho phép nạn nhân nói rõ những gì đã xảy ra.

70 Tham khảo từ tài liệu “Hỗ trợ nạn nhân bị buôn bán: Nghiên cứu trường hợp điển hình đa văn hóa” Dự án của O.L. Pathy Family Foundation. (2017).

71 Tham khảo từ tài liệu “Hỗ trợ nạn nhân bị buôn bán: Nghiên cứu trường hợp điển hình đa văn hóa” Dự án của O.L. Pathy Family Foundation. (2017).

Tình huống #4⁷⁰ Thẩm phán trao đổi với một nạn nhân là nam giới

“Hãy nói lại cho tôi biết tại sao anh không rời khỏi chỗ đó?” Thẩm phán đã trở nên thất vọng.
“Thưa ông, tôi đã nói rồi họ giữ hộ chiếu của tôi nên tôi không thể đi được”

Thẩm phán về xuất nhập cảnh đang tiếp nhận thông tin từ một người đàn ông tên là “Maung”.

Anh Maung và luật sư hỗ trợ đã trình báo việc anh đã bị lừa bán đến đây. Theo Maung, anh đã trả một khoản phí cho người môi giới của mình để có một công việc tốt làm việc trong một nhà hàng.

Nhưng thay vào đó, anh ấy phải làm việc như nô lệ cho một nhà máy chế biến thủy sản. Maung nói rằng anh ấy chưa bao giờ nhìn thấy một đồng lương nào kể từ khi anh ấy bắt đầu làm việc ở đó từ 11 tháng nay. Anh ấy làm việc hàng ngày trong điều kiện bẩn thỉu và ngủ trong một căn phòng nhỏ, tồi tàn thiếu không khí cùng với 14 người khác, và buổi đêm thì bị khóa cửa nhốt bên trong. Khi nhà máy bị điều tra vì gian lận và trốn thuế, người chủ đã thả Maung và những người khác mà không trả tiền lương cho họ.

Thẩm phán: “Anh không cần hộ chiếu khi bỏ trốn. Tại sao một ngày nào đó anh không bỏ trốn khỏi nhà máy?”

Maung: “Tôi... Tôi không thể, thưa ông”

Thẩm phán: “Tại sao lại không thể? Họ đã đe dọa anh? Họ có dọa sẽ làm hại anh không? Họ đã từng bạo lực với anh bao giờ chưa?”

Maung: “Dạ... chưa ạ.”

Thẩm phán: “Họ có đe dọa gia đình anh ở quê nhà không?”

Maung: “Không. Nhưng tôi không có tiền, và tôi không có giấy tờ gì cả. Tôi biết làm gì?”

Thẩm phán: “Anh có thể bỏ trốn và chạy tới đồn cảnh sát và trình báo việc mà chủ sử dụng lao động đang làm với anh.”

Maung: “Nhưng sau đó thì người ta sẽ bắt giữ tôi.”

Thẩm phán: “Tại sao? Có phải anh đang nói với tôi rằng anh đang vi phạm pháp luật? Đó có phải là lý do mà họ sẽ bắt giữ anh?”

Maung: “Bởi vì tôi không có bất cứ giấy tờ tùy thân nào.”⁷¹

Không gây tổn hại – Những điểm cần lưu ý

- Khi nạn nhân bị mua bán đã tham gia vào một việc nào đó bất hợp pháp - như nhiều trường hợp đã từng xảy ra - điều này gây trở ngại lớn cho việc tìm kiếm sự giúp đỡ. Những đối tượng mua bán người biết điều này và thường khai thác nỗi sợ hãi của nạn nhân. Hầu hết nạn nhân không biết hoặc không hiểu rằng họ có quyền được pháp luật hỗ trợ và một số biện pháp bảo vệ.
- Cảnh sát cần nhận ra rằng nạn nhân bị mua bán không dễ dàng gì có thể thoát khỏi hoàn cảnh của mình. Hầu hết những người bị mua bán cảm thấy như họ không kiểm soát được tình huống của mình. Thông thường họ cảm thấy rất bất lực và bị tách ra khỏi xã hội. Điều cần thiết là những cán bộ tuyến đầu phải hiểu được những cảm giác phức tạp mà những người bị mua bán có thể trải qua và bối cảnh chính trị và pháp lý sẽ xảy ra.
- Maung có thể đã bị bóc lột nhưng có thể không muốn nói với thẩm phán toàn bộ sự thật. Nhiều nạn nhân của tội phạm mua bán người cảm thấy vô cùng xấu hổ vì đã bị lừa. Là một người đàn ông, Maung có thể tin rằng anh ta cần phải thể hiện mình là người mạnh mẽ và kiểm soát được tình hình. Thẩm phán cần cởi mở lắng nghe câu chuyện của Maung để nắm được tất cả sự thật về tình huống này.

Tình huống #5⁷² Những tổn hại tiềm ẩn và tái sang trấn tại một phiên tòa

“Reak” đã tham gia vào hai quá trình pháp lý liên quan đến việc cô bị mua bán trong đó có việc cô bị bán và bị cưỡng hiếp. Cô đã yêu cầu cung cấp lời khai của mình một cách kín đáo riêng tư nhưng yêu cầu của cô đã bị từ chối. Tổ chức Phi Chính phủ hỗ trợ Reak đã yêu cầu một phòng chờ riêng cho cô ấy trong phiên tòa. Họ cũng sắp xếp để Reak cung cấp lời khai trong cả hai vụ án trong cùng một ngày để tiết kiệm thời gian và giảm chi phí đi lại. Tuy nhiên, Reak đã bị tổn thương nặng nề khi phải đương đầu với cả hai vụ án cùng lúc cũng như đối mặt với cả đối tượng mua bán người và kẻ hiếp dâm cô.

Trong phiên tòa, người thân của các bị cáo (hơn ba mươi người) bắt đầu chế nhạo Reak, và thẩm phán không can thiệp gì vào hành vi quấy rối này. Điều này khiến cô sợ hãi. Ngoài ra, thẩm phán còn hỏi Reak một số câu hỏi thân mật không liên quan gì đến vụ án. Cô mất niềm tin vào qui trình pháp lý và cũng trở nên sợ hãi vì mối đe dọa từ đối tượng mua bán người/hiếp dâm cô cũng như gia đình của họ.

Thẩm phán: “Cô đã có bạn trai trước khi cô bị hiếp dâm?”

Reak: “Chưa... thưa tòa”

Thẩm phán: “Cô có thích tiệc tùng và ăn chơi vui vẻ không?”

Reak: “Không... thưa tòa”

Judge: “Cô có thích mặc đồ mát mẻ để thu hút sự chú ý của các chàng trai không?”

Reak: “Không tôi không làm vậy, thưa tòa.”

Không gây tổn hại – Những điểm cần lưu ý:

- Tổ chức Phi Chính phủ đã cố gắng tiết kiệm thời gian và chi phí đi lại của Reak bằng cách sắp xếp để cô ấy cung cấp lời khai về hai trường hợp trong cùng một ngày. Tuy nhiên, họ không tính đến hậu quả của sang chấn tiềm ẩn mà cô có thể phải chịu đựng, điều này có thể ảnh hưởng đến quá trình hồi phục cũng như khả năng tiếp tục tham gia quá trình tố tụng hình sự của cô.
- Luật sư đại diện cho nạn nhân nên yêu cầu một phiên tòa kín nghĩa là chỉ nạn nhân, người hỗ trợ của cô ấy và các bên được yêu cầu khác được phép vào phòng xử án, chẳng hạn như bị cáo và luật sư của họ, cán bộ tòa án, thư ký tòa án, phiên dịch, v.v.
- Tòa án cần phải bảo vệ tính ẩn danh của Reak trong phiên xét xử và đảm bảo rằng mọi thông tin có thể tiết lộ danh tính hoặc địa chỉ của cô ấy sẽ không được đề cập. Cán bộ tòa án nên đưa ra các biện pháp để bảo vệ sự an toàn và an ninh của Reak khỏi những thủ phạm thông qua các biện pháp như: hạn chế những người có mặt tại tòa án chỉ những người cần thiết, đi đến và ra khỏi tòa án, sử dụng lối vào riêng vào tòa án, các khu vực chờ riêng, v.v.
- Thẩm phán cần phải nhạy cảm hơn đối với Reak bằng cách đảm bảo rằng cô ấy không cảm thấy bị đe dọa hoặc trở thành nạn nhân một lần nữa tại phiên tòa. Thẩm phán cần chủ động can thiệp trong trường hợp thấy rằng Reak có thể bị quấy rối. Ông ấy nên yêu cầu người thân của bị cáo và những cán bộ không cần thiết khác rời khỏi phòng xử án khi nạn nhân đang làm chứng. Thẩm phán không nên hỏi cô ấy những câu hỏi không liên quan hoặc riêng tư mà không liên quan đến vụ án.

Tình huống #6⁷³ Luật sư nói chuyện với nạn nhân bị buôn bán là trẻ em

“Lisa, luật sư đại diện của một người vị thành niên bị mua bán vì mục đích bóc lột tình dục nói với thân chủ của mình: “Tôi không thể nói cho em biết em phải làm gì”. “Em có quyền lựa chọn về việc chia sẻ thông tin với cảnh sát hay không. Không ai ép buộc em, nhưng nếu em chia sẻ thông tin với cảnh sát không chỉ giúp ích cho em mà sẽ giúp đỡ những người khác cùng cảnh ngộ”.

Mai là thân chủ của Lisa. “Em nghĩ rằng chị là người hiểu rõ nhất. Chị là luật sư. Xin hãy cho em biết em nên làm gì”, Mai nói mắt nhìn xuống sàn.

“À... đó là lựa chọn của em, nhưng tôi nghĩ rằng em nên nói với cảnh sát.” Mai gật đầu, mắt vẫn cụp xuống.

Lisa cảm thấy không chắc về điều này. Tuần trước, Mai đã nói rằng em muốn trình báo cảnh sát, nhưng sau đó Mai không nói bất gì điều gì trong quá trình lấy lời khai. Lisa không biết chắc chắn Mai thực sự cần hay muốn gì. Cô ấy không chắc liệu tất cả các vấn đề đảm bảo an toàn cho Mai đã được cân nhắc kỹ lưỡng hay chưa. Lisa cảm thấy gần như không thể cân đối giữa việc tham vấn cho Mai và vừa đảm bảo rằng Mai có thể cân nhắc để đưa ra quyết định của riêng mình.

“Được rồi, Mai, chúng tôi sẽ làm bất cứ điều gì em muốn. Nhưng tôi muốn đảm bảo chắc chắn là em hiểu rằng em là thân chủ của tôi. Tôi có thể cho em biết những gì tôi nghĩ là tốt nhất, nhưng em cần nói cho tôi biết tôi phải làm gì”.

Mai mỉm cười và thoáng nhìn lên. Sau đó em nhìn xuống sàn một lần nữa và gật đầu.

Lisa tiếp tục. “Nên trình báo với cảnh sát thì hơn, nhưng em không cần phải làm như vậy. Em dưới 18 tuổi, có nghĩa là em có một số quyền nhất định, em có thể ở lại đây và đi học ngay cả khi không chia sẻ thông tin với cảnh sát. Em có hiểu điều này không?”

“Em hiểu ạ”

“Vậy em muốn làm gì?”

“Chị nghĩ sao? Em sẽ làm những gì chị khuyên em nên làm.”

Không gây tổn hại – Những điểm cần lưu ý:

- Ngay sau khi xác định được nạn nhân là trẻ em, cơ quan có thẩm quyền sẽ chỉ định người giám hộ để đồng hành cùng trẻ trong suốt quá trình cho đến khi xác định và thực hiện được một giải pháp lâu dài và vì lợi nhất tốt nhất cho trẻ. Trong tình huống này, không rõ Mai có cha mẹ hoặc người giám hộ được chỉ định đi cùng em trong suốt quá trình hay không.
- Luật sư Lisa, đang cố gắng làm điều đúng đắn bằng cách trao quyền cho Mai để em ấy tự quyết định. Luật sư đã trao đổi với Mai một số phương án lựa chọn và thông báo cho Mai về quyền của mình.
- Tuy nhiên, Lisa đã không thấy được ngôn ngữ gián tiếp, không lời của Mai. Cô ấy chỉ nghe thấy Mai đang nói với cô ấy về những điều cô ấy cần, hơn là quan sát hành vi, cử chỉ, ngôn ngữ cơ thể của Mai trong quá trình làm việc với cảnh sát.
- Lisa cũng chưa hiểu được được nền tảng văn hóa và thế giới quan của Mai, bởi vì việc nói thẳng ra yêu cầu của mình sẽ là không lịch sự. Trong văn hóa gia đình và cộng đồng của Mai thì một ai đó sẽ thay mặt đề xuất nhu cầu thay vì người đó đề xuất một cách trực tiếp. Do đó Mai cảm thấy thực sự không thoải mái và lo lắng về việc mình đang là trung tâm, vô ơn và thiếu tôn trọng người khác.
- Lisa nên nhạy cảm hơn với sự chênh lệch tuổi tác giữa cô ấy và Mai. Trong văn hóa của Mai, em ấy sẽ vâng lời bất cứ ai lớn tuổi hơn mình, và em ấy coi Lisa như một người chị gái. Vì vậy, em ấy cần cho Lisa thấy rằng em ấy tôn trọng lời khuyên và ý kiến của Lisa. Khi Lisa cố gắng thay đổi điều này, Mai chỉ mỉm cười. Điều này có thể có một số ý nghĩa - từ cảm kích đến khó chịu rõ rệt.

